

12.11.2019

Asia/4

§ 357

Vuoden 2019 talousarvion kolmas toteutumisennuste

HEL 2019-005053 T 02 02 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi vuoden 2019 talousarvion kolmannen toteutumisennusteen.

Ennusteen perusteella kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi 11,7 miljoonan euron ylitysoikeutta talousarviokohtaan 2 10 Kasvatus ja koulutus. Esityksen perusteena ovat kaupungin saamat valtionavustukset ja muu ulkopuolinen rahoitus sekä takautuvasti maksettavat tehtäväkohtaiset palkkasaatavat, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Väliraportti 161019 Syrjäytymisen ehkäisemisen erillismääräraha

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslian talousarvion toteutumisennusteista antaman ohjeen mukaan toimialat tekevät vuonna 2019 kolme ennustetta, joista tämä on viimeinen.

Kanslian ohjeen mukaan toteutumisennusteet on annettava lautakunnalle tiedoksi. Lautakuntien on ryhdyttävä toimenpiteisiin, mikäli talousarvio ei ole toteutumassa.

Ennusteen liitteenä on ennusteen yhteydessä annettu väliraportti kaupunginhallituksen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja alueiden välisen eriytymisen torjumiseen myöntämän erillismäärärahan käytöstä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla.

Käyttötalouden tulot ja menot

Tuloja arvioidaan kertyvän noin 6,5 miljoonaa euroa eli 11,3 % enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista ja muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksuista.

Menoja ennakoidaan kertyvän 11,7 miljoonaa euroa eli 1,0 % yli talousarvion.

Menoylityksestä 9,5 miljoonaa johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Lisäksi varhaiskasvatuksessa ennakoidaan 2,2 miljoonan euron ylitystä, joka johtuu takautuvasti maksettavista tehtäväkohtaisista palkkasaatavista.

Varhaiskasvatuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa on muitakin talousarvioon sisällyttämättömiä menoja, jotka kuitenkin arvioidaan pystyttävän sopeuttamaan talousarvioon.

Varhaiskasvatuksessa ylityspaineita aiheuttavat myös takautuvasti maksettavien palkkasaatavien johdosta tehtävät pysyvät tehtäväkohtaiset palkantarkistukset, jotka lisäävät menoja arviolta 1,5 miljoonalla eurolla. Lisäksi kaupunkitasolla sovittu varhaiskasvatuksen opettajien suunnitteluajan pidennys kasvattaa menoja 3,0 miljoonalla eurolla ja varhaiskasvatuksen lakimuutoksen edellyttämät henkilöstörakenteen muutokset 0,9 miljoonaa eurolla. Ennusteessa on arvioitu, että nämä ylityspaineet pystytään sopeuttamaan talousarvioon.

Helsinki sai ammatillisen koulutuksen järjestämislupaansa joulukuussa 2018 vuodeksi 2019 runsaat 1 000 opiskelijavuotta lisää. Päätöksen ajankohdasta johtuen lisäystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Ennusteessa ei tässä vaiheessa ennusteta määrärahaylitystä tällä perusteella, vaikka koko opiskelijavuosimäärän ennustetaan toteutuvan.

Investointimenot

Investoinneista ennustetaan jäävän käyttämättä 13,1 miljoonaa euroa, kun huomioidaan kaupunginvaltuuston tälle vuodelle näihin hankintoi-

hin myöntämät ylitysoikeudet. Tämä johtuu vuodelle 2020 siirtävistä tietotekniikkahankinnoista.

Asiakasmäärät

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan lapsia noin 970 eli 2,5 % vähemmän, kun talousarviossa on ennakoitu. Kaupungin itse järjestämässä varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ennakoidaan alittavan talousarvion noin 700 lapsella.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan 90 lasta vähemmän kuin talousarviossa.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 360 oppilaalla eli 0,9 %. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan olevan talousarvion tasolla.

Koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 220 oppilaalla eli 2,1 %.

Suomenkielisten lukioiden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 75 opiskelijalla eli 1,0 % ja ruotsinkielisten lukioiden 46 opiskelijalla eli 3,8 %.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion pysyvään järjestämislupaan vuodeksi 2019 saaduilla 1 029 lisäopiskelijavuodella.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärän ennustetaan kasvavan 400 tunnilla eli 1,8 %.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille helsinkiläisille (4h/pv) on toteutettu elokuusta 2018 alkaen. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli 2-vuotiaiden lasten osalta 1.5.2019 alkaen.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma hyväksyttiin 11.2.2019. Ohjelma sisältää 32 toimenpiteitä, jotka ovat käynnissä.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Ohjelma otetaan käyttöön lukuvuonna 2019–2020. Suunnittelu ja toteutus tehdään yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa. Ohjelmaan kytketään käyttöönotto-kampanja.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävälle on tarjolla jatkokoulutuspaikka. Ohjauksen vahvista-

minen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintoihin kiinnittymistä.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 hyväksyttiin kasvatus ja koulutuslautakunnassa 29.5.2018. Tavoitteena on taata kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen ja koulutukseen ja työelämään.

Osaamiskeskus toimintaa on laajennettu ja toimintoja lisätty (digitalisointi, robotiikka, yrityskoordinaatio, polkuryhmät ja uudet perustaitoryhmät). Stadin osaamiskeskuksen palvelut kattavat asiakkaan osaamisen kartoittamisen, puuttuvan osaamisen täydentämisen ja tuen ammatillisen tutkinnon suorittamiseen tai työllistymiseen.

Helsingin kaupunki kohdensi 2 miljoonaa euroa maksuttoman toisen asteen -kokeiluun. Rahoitus kohdennetaan kaupungin lukioiden sekä Stadin ammattiopiston syksyllä 2019 aloittaville opiskelijoille käytettäväksi lainattaviin oppimateriaaleihin, HSL:n Helsingin sisäisiin matkakortteihin sekä kulttuurikäynteihin.

Varhennettu A1-kieli aloitettiin kaikilla 1. luokkalaisilla vuonna 2018 syksyllä.

Esiopetuksessa on käynnistetty syksyllä 2018 laajamittainen suomi-englanti esiopetus.

Kaksikielisen suomi-englanti-opetuksen 1. luokan aloituspaikkoja oli vuonna 2017 yhteensä 100. Syksystä 2018 alkaen aloituspaikkoja on lisätty eri puolille kaupunkia ja vuoden 2020 lopussa paikkamäärä on kaksinkertaistettu.

Lukuvuonna 2019–2020 1. luokan aloituspaikkoja englanninkielisessä opetuksessa on yhteensä 50 ja kaksikielisessä suomi–englanti-opetuksessa yhteensä 125. Lukuvuonna 2020–2021 on suunniteltu lisättävän 1. luokan aloituspaikkoja kaksikielisessä suomi–englanti-opetuksessa 25.

Lukiokoulutuksessa Resson lukion IB-linjan aloituspaikkojen määrä on kaksinkertaistettu. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Helsingin kaupungille englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämisluvan.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on hakenut järjestämislupaa englanninkieliselle koulutukselle. 1.1.2019 alkaen englanninkielisen koulutuksen

järjestämislupa myönnettiin matkailualan perustutkintoon (aloitettu), media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoon sekä ravintola- ja cateringalan perustutkintoon.

Kiinan kielen opetusta on laajennettu aloittamalla Itäkeskuksen peruskoulussa kiinan opetus A1-kielenä ensimmäiseltä luokalta syksyllä 2018 alkaen. Helsingin kielilukiossa kiinan kielen tarjontaa lisätään.

Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä kielikylypyopetusta ja -kasvatus-

ta. Kielirikasteinen esiopetus jatkui syksyllä 2018 neljällä alueella ja neljällä kielellä: venäjä, ranska, englanti ja espanja. Lisäksi kielirikasteinen englannin kielen opetus aloitettiin neljässä koulussa.

”Nordiska skolan” -suunnittelu on käynnistetty. Vuoden 2019 lopussa konsepti on esiteltävissä kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

Myllypuron kampuksella, rakennusalan osaamiskeskitymässä Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tilasuunnittelu pohjautuu Metropolian kanssa sovittuun yhteistyöhön ja tilojen yhteiskäyttöön. Tilojen toteutus on talonrakentamishjelmassa suunniteltu vuosille 2020–2022, hanke toteutetaan vuokratilahankkeena.

Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskittymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelänrinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista sekä opiskelija- asuntorakennuksista. Yhteishankkeessa on kartoitettu tilojen yhteiskäyttöä lukion, urheiluhallin ja HOASin kesken. Hankkeen rakennustyöt ovat alkaneet.

Sophie Mannerheim sairaalakoulun tilat Mechelininkadulta siirtyvät Kivelän sairaala-alueelle. Uudet tilat valmistuivat 5/2019. Sairaalakoulutoiminnan tilojen keskittämistä Laakson sairaala-alueelle suunnitellaan kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristö toimialan yhteistyönä.

Työväenopistoissa opetusta laaditaan kuntalaisten yleissivistävistä tarpeista lähtien. Työväenopisto tarjoaa jatkuvasti ict-taitoihin ja medialukutaitoon liittyviä kursseja ja luentoja. Digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään kaikissa oppiaineissa ja avoimissa oppimisympäristöissä.

Toimiala on osallistunut aktiivisesti Helsingin kaupungin digitalisaatio-ohjelman ja sen kaupunkiyhteisten tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyyn ja toteuttamiseen. Kaupungin digiohjelman kärkihankkeena on proaktiivisena palveluna esiopetuspaikan tarjoaminen.

Opetuksen digitalisaatio-ohjelma päättyy vuoden 2019 lopussa. Opetuksen ja kasvatuksen digivisiota jatketaan osallistamalla päiväkodit, koulut ja oppilaitokset miettimään tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja.

Älykoulun toimintamallin luominen käynnistyy digitalisaatiokehittämisen yhteydessä. Määrittelyssä hyödynnetään käyttäjätarinoita, joita on tehty keväällä 2019.

Sitovat tavoitteet

Toimialla on kaksi sitovaa tavoitetta. Molempien sitovien tavoitteiden arvioidaan toteutuvan. Tavoitteen ”Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” perusopetusta koskevan mittarin toteutuminen on kuitenkin epävarmaa.

Riskit ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksen palvelujen kysynnän ennustaminen on haastavaa johtuen päivitetystä väestöennusteesta, työllisyyden parantumisesta sekä yli 2-vuotiaiden kotihoidon tuen Helsinki-lisän lakkaamisesta 1.5. 2019 alkaen. Epävarmuutta menoennusteen aiheuttavat myös työehtosopimusten muutosten vaikutukset.

Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä vaikeuttaa pätevän henkilöstön rekrytoinnin haasteellisuus. Osa pysyvästä henkilöstötarpeesta joudutaan hoitamaan tilapäisesti sijaistyövoimalla.

Helsingin kaupunki sai joulukuussa 2018 ammatillisen koulutuksen järjestämislupaansa 1 029 opiskelijavuotta lisää vuoden 2019 ajaksi. Päättökseen ajankohdasta johtuen lisäystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Ennusteessa ei tässä vaiheessa ennusteta määrärahaylytystä tällä perusteella, vaikka myös lisäopiskelijavuosien ennustetaan toteutuvan.

Vuonna 2018 käsittelyyn tulleet epäpätevyysalennusten korvaukset ovat tulleet maksuun vuonna 2019. Ennustettu korvausten summa on 2,2 miljoonaa euroa. Tähän ei ole varauduttu talousarviossa.

Ennusteen edellyttämät toimenpiteet

Ennusteen mukaan toimialan käyttötalousmenot ovat ylittämässä talousarvion 11,7 miljoonalla eurolla. Ylitys on pääosin teknistä, koska kaupunki saa menoja vastaavasti talousarvion ulkopuolista rahoitusta.

Kaupunginhallituksen antamien talousarvion noudattamisohjeiden mukaan mahdolliset käyttötalouden ylitysoikeusesitykset on tehtävä mar-

12.11.2019

Asia/4

raskuun loppuun mennessä eli tämän ennusteen perusteella. Päätösehdotukseen sisältyy ylitysoikeusesitys perusteluineen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Väliraportti 161019 Syrjäytymisen ehkäisemisen erillismääräraha

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.08.2019 § 295

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 07.05.2019 § 145